

OKRUHY POŽADAVKŮ A LITERATURA K RIGORÓZNÍ ZÁVĚREČNÉ ZKOUŠCE Z
PROGRAMU SOCIÁLNÍ PEDAGOGIKA

1. Sociální pedagogika v kontextu dalších vědních disciplín. Legislativní ukotvení sociální pedagogiky. Komparace významu a pojetí sociální pedagogiky v České republice a ostatních zemích Evropy a v USA.
2. Sociální pedagog jako vedoucí pracovník – osobnost vedoucího pracovníka ve volnočasových organizacích, klíčové kompetence vedoucího pracovníka, obecné rysy práce vedoucího pracovníka, vztah k podřízeným, duševní hygiena vedoucího pracovníka ve volnočasových organizacích. Kontrolní procesy ve školských zařízeních, zpětná vazba, hodnocení pracovníků.
3. Místo pedagogické diagnostiky v systému pedagogiky. Základní diagnostické pojmy. Vztah pedagogické diagnostiky a pedagogického výzkumu. Vztah pedagogické a psychologické diagnostiky. Význam pedagogické diagnostiky pro práci pedagoga. Metody pedagogické diagnostiky a příklady jejich využití v praxi.
4. Systém odborné pomoci a poradenských zařízení v řešení výchovných a vzdělávacích problémů žáků (státní, neziskový sektor). Odborná podpora ve škole – výchovný poradce, školní poradenské pracoviště (školní psycholog, speciální pedagog, sociální pedagog).
5. Charakteristika služeb sociální prevence pro děti a mládež (raná péče, sociálně aktivizační služby pro rodiny s dětmi, nízkoprahová zařízení pro děti a mládež, terénní programy, telefonická krizová intervence, tlumočnické služby). Strategie individuálního plánování. Odborné sociální poradenství. Legislativní ukotvení.
6. Interkulturní výchova, její cíle a obsah, vymezení souvisejících pojmů. Menšiny žijící v České republice, vztah menšina – většina. Problematika hodnot, hodnotové orientace. Aktuální problémy relevantní interkulturní výchově v České republice a v Evropě.
7. Preventivní programy a jejich řízení – ukotvení problematiky. Druhy prevence. Zásady efektivní primární prevence. Definice rizikového chování a sociálně patologických jevů. Systém školské primární prevence a její legislativní ukotvení. Definice prevence a opatření v sociálních službách. Prevence rizikového chování v podmínkách ústavní výchovy a péče. Úloha NNO v prevenci. Úloha médií v prevenci.
8. Preventivní programy a jejich řízení – skladba aktivit, jejich tvorba, realizace a evaluace s ohledem na různé cílové skupiny. Příklady kvalitních preventivních projektů. Zásady efektivní prevence s ohledem na různé cílové skupiny.
9. Intervence jako forma práce s cílovou skupinou v sociální pedagogice. Vymezení pojmu intervence, její principy a znaky. Intervence v závislosti na věku. Intervenční kampaň. Znaky funkční a nefunkční intervenční kampaně. Dopady intervenční kampaně. Možnosti využití intervenčních kampaní v sociální pedagogice.
10. Vytváření společenství, fáze vzniku a pravidla fungování společenství. Znaky zdravého společenství a komunity. Vliv komunit a společenství na život člověka.
11. Principy regionální a komunální sociální politiky. Strategie tvorby regionální sociální politiky (sociálně demografická analýza, sociálně ekonomická analýza, zjišťování sociálních problémů, metoda SWOT). Zdroje financování.
12. Výchova k hodnotám v prostředí školy. Hodnotové vzdělávání jako předmět. Základní plán a jeho aplikace v jiných předmětech. Přístupy k hodnocení.
13. Pojetí andragogiky jako vědy o orientování dospělého v kritických uzlech nebo problémovému průběhu jeho životní dráhy. Zařízení a instituce (poradenské, primární pomoci, sociální péče,

...) podílející se na této pomoci. Sociálně právní poradenství pro seniory: oblasti, formy, témata, problémy. Vybrané strategie a typologie služeb.

14. Kvalitativní výzkum v sociální pedagogice. Cíl a význam kvalitativního výzkumu v sociální pedagogice. Nejvhodnější rámcové uspořádání kvalitativního výzkumu v sociální pedagogice. Uvedení jedné modelové situace.
15. Kvantitativní výzkum v sociální pedagogice. Cíl a význam kvantitativního výzkumu v sociální pedagogice. Vhodný design kvantitativního výzkumu v sociální pedagogice. Uvedení jedné modelové situace.

Literatura:

1. *Aktualizovaná Koncepce integrace cizinců pro daný rok.*
2. BARKER, R. 2003. *The social work dictionary.* Washington: NASW Press.
3. BEDNAŘÍKOVÁ, I. 2012. *Kapitoly z andragogiky* 1. a 2. 3. vyd. Olomouc: Univerzita Palackého v Olomouci.
4. BEDNÁŘOVÁ, Z. a PELECH, L. 2000. *Sociální práce na ulici – streetwork.* Brno: Doplněk.
5. BĚLOHLÁVEK, F. a kol. 2006. *Management.* 1. vyd. Brno: Computer Press.
6. BENDL, S. a KUCHARSKÁ, A. 2008. *Kapitoly ze školní pedagogiky a školní psychologie: skripta pro studenty vykonávající pedagogickou praxi.* Praha: Univerzita Karlova.
7. ČAMSKÝ, P., SEMBDNER, J. a D. KRUTILOVÁ. 2011. *Sociální služby v ČR v teorii a praxi.* 1. vyd. Praha: Portál.
8. ČÁP, D.; HENDRICHOVÁ, M. a kol. 2009. *Výchovné poradenství.* Praha: Wolters Kluwer.
9. ČECH, T. 2007. Vize uplatnění sociálního pedagoga v procesu ozdravení školy. In Řehulka, E. a kol. *Škola a zdraví pro 21. století 2* [CD-ROM]. Brno: Masarykova univerzita.
10. ČECH, T. 2011. Dítě v těžké životní situaci a jeho odborná opora v českých školách. In Lukšík, I.; Smetanová, D. (ed.) *Deti v těžkých životných situáciách.* Bratislava: Univerzita Komenského, s. 16-24.
11. DRYDEN, W. 2008. *Poradenství.* 1. vyd. Praha: Portál.
12. GABURA, J. a PRUŽINSKÁ, J. 1995. *Poradenský proces.* Praha: SLON.
13. HARTL, P. 1997. *Komunita občanská a komunita terapeutická.* Praha: Sociologické nakladatelství (SLON), 221 s.
14. HENDL, J. 2008. *Kvalitativní výzkum.* Praha: Portál.
15. JANÍKOVÁ, M. 2009. *Základy školní pedagogiky.* Brno: Paido.
16. JEDLIČKA, R. a kol. 2015. *Poruchy socializace u dětí a dospívajících: prevence životních selhání a krizová intervence.* Praha: Grada.
17. KOČÍ, R. 2012. *Obecní samospráva v České republice: praktická příručka s judikaturou.* 1. vyd. Praha: Leges.
18. KOTOUS, J., MUNKOVÁ, G., ŠTEFKO, M. 2013. *Obecné otázky sociální politiky.* Praha: Ústav státu a práva AV ČR.
19. KRAUS, B. 2008. *Základy sociální pedagogiky.* Vyd. 1. Praha: Portál.
20. KREBS, V. a kol. 2010. *Sociální politika.* Praha: Wolters Kluwer,
21. MERTIN, V. a KREJČOVÁ, L. 2013. *Výchovné poradenství.* Praha: Wolters Kluwer.
22. MERTIN, V., KREJČOVÁ, L. a kol. 2016. *Metody a postupy poznávání žáka. Pedagogická diagnostika.* 2., doplněné a aktualizované vydání. Praha: Wolters Kluwer.
23. MIOVSKÝ, M. a kol. 2015. *Programy a intervence školské prevence rizikového chování v praxi.* Druhé, přepracované a doplněné vydání. Praha: Klinika adiktologie 1. LF UK v Praze a VFN v Praze.
24. MIOVSKÝ, M. et al. 2012. *Návrh doporučené struktury minimálního preventivního programu prevence rizikového chování pro základní školy.* Vyd. 1. Praha: Klinika adiktologie, 1. lékařská fakulta Univerzity Karlovy v Praze a Všeobecná fakultní nemocnice v Praze ve vydavatelství Togga, 2012.

25. MIOVSKÝ, M. et al. *Primární prevence rizikového chování ve školství*: [monografie. Vyd. 1. Praha: Sdružení SCAN, 253 s. ISBN 978-80-87258-47-7.
26. MIOVSKÝ, Michal a kol. *Kvalita a efektivita v prevenci rizikového chování dětí a dospívajících*. První vydání. Praha: Klinika adiktologie 1. LF UK v Praze a VFN v Praze, 2015.
27. MŠMT (2010). *Metodické doporučení k primární prevenci rizikového chování u dětí a mládeže*. Praha: MŠMT. Dostupné na webu: <http://www.msmt.cz/vzdelavani/socialni-programy/metodicke-dokumenty-doporuceni-a-pokyny>.
28. NOVOSAD, L. 2006. *Základy speciálního poradenství: specifika různých cílových skupin a práce s nimi*. 2. vyd. Praha: Portál.
29. PECK, M. S. 2012. *V jiném rytmu: vytváření společenství*. Praha: Portál. 20. Qualitative Research in Organizations and Management [Online] ISSN 1746-5648. Dostupné z: <https://www.emerald.com/insight/publication/issn/1746-5648> 21.
30. PRŮCHA, J. 2010. *Interkulturní komunikace*. Praha: Grada.
31. SOBKOVÁ, P. a kol. 2015. *Sociální pedagogika a její metody*. 1. vydání. Olomouc: Univerzita Palackého v Olomouci.
32. SOBKOVÁ, P., ÖBRINK HOBZOVÁ, M., TROCHTOVÁ, L. S. 2016. *Odrazy emocí v postojích k imigrantům*. Olomouc: Univerzita Palackého v Olomouci.
33. ŠPATENKOVÁ, N., SMÉKALOVÁ, L. 2015. *Edukace seniorů: geragogika a gerontodidaktika*. Vydání 1. Praha: Grada. 26. TROJANOVÁ, I. 2014. *Ředitel a střední management školy*. Praha: Portál.
34. TITMANOVÁ, Michaela. 2019. *Prevence rizikového chování: praktická příručka pro práci se třídou*. Praha: Univerzita Karlova.
35. URBAN, J. 2013. *Řízení lidí v organizaci: personální rozměr managementu*. 2. rozšíř. vyd. Praha: Wolters Kluwer ČR, s. 79 - 90.
36. VACEK, P. 2000. *Morální vývoj v psychologických a pedagogických souvislostech*. Hradec Králové: Gaudeamus.
37. VACEK, P., ŠVARCOVÁ E. 2005. *Profesní etika pedagogů a mravní výchova žáků*. Hradec Králové: Gaudeamus.
38. VETEŠKA, J., FISCHER, S. 2020. *Psychologie kriminálního chování: vybrané otázky etiologie, andragogické intervence a resocializace*. Praha: Grada.
39. VODÁČKOVÁ, D. a kol. 2002. *Krizová intervence*. 1. vyd. Praha: Portál. 52.
40. Zákon č. 104/1991 Sb. o Úmluvě o právech dítěte.
41. Zákon č. 108/2006 Sb., o sociálních službách, ve znění pozdějších předpisů.
42. Zákon č. 2/1993 Sb. ve znění ústavního zákona č. 162/1998 Sb., Listina základních práv a svobod.
43. Zákon č. 248/2000 Sb., o podpoře regionálního rozvoje, ve znění pozdějších předpisů
44. ZILLIACUS, H. a HOLM, G. 2009. *Multicultural education and intercultural education: Is there a difference?*